

Кавказ (скорочено)

Тарас Шевченко

Кавказькі гори "засіяні горем, кровію політі" — тривалий час там іде війна. Споконвіку там орел (символ російського самодержавства) карає Прометея (символ нескореного народу), та не в змозі остаточно здолати непокірного титана:

Не вмирає душа наша, Не вмирає воля. І неситий не виоре На дні моря поле. Не скує душі живої І слова живого. Не понесе слави Бога, Великого Бога.

Ліричний герой поеми звертається до Бога, запитуючи, коли, нарешті, "прокинеться правда", коли кати народу перестануть знущатися з людей:

Ми віруєм твоїй силі
І духу живому.
Встане правда! встане воля!
І тобі одному
Помоляться всі язики
Вовіки і віки.
А поки що течуть ріки.
Криваві ріки!

Кавказькі гори політі кров'ю, бо там живе волелюбний народ, який чинить відчайдушний опір завойовникам. Тому тисячами гинуть царські солдати, ллється кров. А сльози — удов'ї, дівочі, матерів і батьків! їх вистачило б на те, щоб утопить "всіх імператорів... з дітьми і внуками".

Ліричний герой поеми славить "лицарів великих" — синів Кавказу, які мужньо відстоюють своє право на мирну працю, на життя за власними законами:

Борітеся — поборете, Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава І воля святая!

Поет протиставляє вільному Кавказу, де ніхто не зазіхає на чуже, кріпосницьку Росію. У цій країні, що здавна пишається своїми християнськими традиціями, можуть навчити лише, як ошукувати людей, здирати з них останню шкуру, мордувати по тюрмах і як продавати чи програвати в карти своїх же єдиновірців-християн.

Ліричний герой гірко докоряє панству:

Ви любите на братові Шкуру, а не душу!

Зажерливі й багаті моляться розіп'ятому за людство Христу, будують йому храми і каплиці, кладуть перед його образом

Неутомленіє поклони
За кражу, за війну, за кров,
Щоб братню кров пролити просять
І потім в дар тобі приносять
З пожару вкрадений покров!!!

Поема закінчується зверненням поета до пам'яті його загиблого друга Якова де Бальмена, який склав голову "не за Україну, а за її ката". Аліричний герой залишається

наодинці зі своїми гіркими роздумами про долю України.

Гнів і обурення ліричного героя твору викликає лицемірство провідників загарбницької політики царату, які намагаються прикрити свої хижацькі наміри облудними твердженнями, нібито вони несуть просвіту темним "диким" народам:

Просвітились! та ще й хочем Других просвітити, Сонце правди показати Сліпим, бачиш, дітям!.. Все покажем! тільки дайте Себе в руку взяти,

Як і тюрми муровати, Кайдани кувати.

Всьому навчим; тільки дайте Свої сині гори Остатнії... бо вже взяли І поле, і море.